

ЕЖДУНАРОДНО ПРАКТИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО ЗА УЧИТЕЛИ

(TRAINS) ПРЕХОД КЪМ УЧИЛИЩЕ ЗА ВСИЧКИ

2019-1-UK01-KA201-062038

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

TRAINS

Преходът към училище за всички

2019-1-UK01-KA201-062038

Интелектуален резултат 2
Международно практическо
ръководство за учители

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Подкрепата на Европейската комисия за изготвянето на тази публикация не означава одобрение на съдържанието, което отразява само възгледите на авторите, и Комисията не може да носи отговорност за каквото и да е използване на информацията, съдържаща се в нея.

СЪДЪРЖАНИЕ

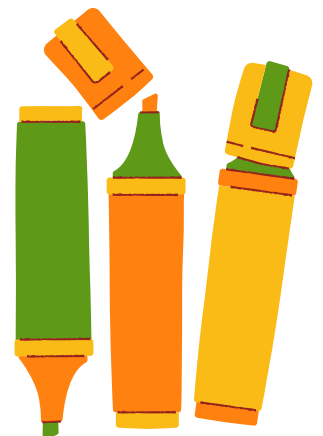
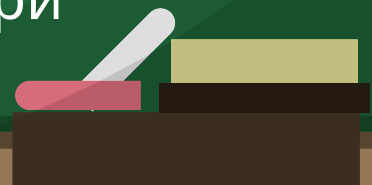

Глава 1: Въведение

Глава 2: Размисли върху анкетите за родители и практикуващи проведени в проекта TRAINS

Глава 3: Подготовка на детето за преход към училище

Глава 4: Заключение и добри практики в страните партньори

Глава 1: Въведение

Добре дошли!

Добре дошли в международното практическо ръководство за учители, разработено като част от проект „TRAINS: Преход към училище за всички“ (Референтен номер на проекта: 2019-1-UK01-KA201-062038) частично финансиран от програма Еразъм+. Проектът TRAINS се фокусира върху подпомагането на преподавателите в създаването на успешен преход от предучилищна към начална училищна възраст, подобряване на прехода към официално задължително училищно образование и подкрепа на връзките между училищата, детските заведения и семействата. Този проект се ръководи от Leeds Beckett University (Великобритания), в сътрудничество с НАРХУ – Национална асоциация на професионалистите, работещи с хора с увреждания (България), и Института за детско образование и психология, Европа(Ирландия).

Обосновка за проекта TRAINS и целта на нашето ръководство

Възрастта и опитът за започване на училище варират в Европа. Преходът към задължително училищно обучение е важно събитие за малките деца и техните семейства и е доказано, че е свързано с по-късните резултати в училище. В много случаи опитът от прехода към училище може да бъде много подкрепящ за децата и техните семейства, като по този начин ги подготви за бъдещ академичен и социален успех. Образователните преходи обаче могат да бъдат и стресиращо време не само за учениците и техните семейства, но и за практикуващите в областта на образованието, които поемат отговорността да гарантират, че преминаването от предучилищно към начално училище е успешно за всички деца. Следователно е наложително персоналът в центъра на процеса на прехода да притежава необходимия капацитет да се справи с някои от предизвикателствата, които могат да възпрепятстват плавния преход към началната училищна среда.

Целта на това ръководство е да повиши осведомеността на преподавателите за предизвикателствата, породени от прехода към училище за всички участници. Целта е също така да се споделят насоки за добри практики и полезни ресурси за преход с професионалисти, които работят с деца в заведения за образование и грижи в ранна детска възраст и училища.

Това ръководство е пряко свързано с нашите Ресурси за преход, които са набор от учебни материали, предназначени да подкрепят практики, които работят в ранна възраст в цяла Европа, за да насърчават успешните преходи в рамките на техния образователен контекст. Ресурсите за преход могат да бъдат намерени на платформата за обучение TRAINS на адрес eutrainsproject.eu.

Надяваме се, че това ръководство ще ви предостави знания, съвети и ресурси, необходими за улесняване на плавния преход за всички малки деца във вашата образователна среда.

Значение на фазата на образователния преход по отношение на личностното и академично развитие на детето

Какво имаме предвид под образователен преход?

Образователният преход може да се определи като движение от една образователна институция в друга, след като едно дете достигне определена възраст. Това представлява събитие, което води до промени във взаимоотношенията, рутината, очакванията и/или ролите. Преходът вероятно ще включва промяна в културата и статуса. В действителност това означава напускане на зоната на комфорт и среща с ново място, хора, роли, правила и идентичност.

Един от първите важни образователни преходи, с които се сблъскват учениците, е преминаването от заведения за образование и грижи в ранна детска възраст към начално училище. Този образователен преход е основният фокус на това ръководство. Един от първите важни образователни преходи, с които се сблъскват учениците, е преминаването от учебни заведения за образование и грижи в ранна детска възраст към начално училище. Това образователен преход е основания фокус на това ръководство.

Защо фазата на преход е важна?

Учениците в преход често изпитват значителни академични, социални, емоционални, физически промени в развитието, които могат да повлияят неблагоприятно на техните образователни резултати. Преходите също включват промени в отношенията ученик-учител, взаимоотношенията с връстници и изискванията за обучение, следователно последиците са много повече от академични (Sirsch, 2003). Преминаването от предучилищна към начално училище може да бъде особено стресиращо време за малките деца (Ring и Mhic Mhathúna et al., 2016). Разбира се, нормално е децата да се притесняват да напуснат познатото и безопасността на предучилищната възраст, за да се преместят в „голямото училище“.

Има нарастващ интерес към образователните преходи, тъй като нивото на успех, както социален, така и академичен опит в прехода, може да бъде критичен фактор при определяне на бъдещия напредък и развитие на учениците (O'Kane, 2016).

Положителният опит в прехода през първите години увеличава вероятността бъдещите преходи да бъдат успешни. Когато преходите са подходящо и систематично планирани и подкрепени от предучилищни заведения, училища и родители, те имат положително и трайно въздействие върху първия опит на децата в училище и по-късните образователни резултати.

Предизвикателства за деца

Направените проучвания определят различни характеристики на прехода към училище, които са потенциално проблематични за всички ученици. Те включват:

- различен начин на стигане до училище;
- по-дълъг учебен ден и повече време далеч от семейството;
- промени в размера на сградата и страх да не се загуби;
- промени в стиловете на преподаване, включително по-структурирано време за учене и по-малко време за игра;
- увеличаване на образователните изисквания, включително домашните;
- сложността и организацията на учебния ден;
- опасения относно приятелства с нови деца и липса на стари приятели;
- опасения относно новите учители;
- опасения относно нови правила по време на обяд и времето за игра.

Някои деца може да изпитват училищна фобия и да се чувстват силно стресирани или уплашени да ходят на училище. Те могат активно да протестират срещу отиването или да имат проблеми със свикването и да поискат да се приберат у дома. Докато някои деца могат да показват външни знаци, като вербално или физически показват неприязънта си към училище, други може да крият притесненията си и да ги показват по-неуловимо, например като често съобщават, че се чувстват болни. Важно е преподавателите да са наясно с потенциалните признаци на училищна фобия и да са подготвени да забележат деца, които

може да се борят с прехода към училище, особено деца, които може да са по-добри в това да го крият.

Училищна готовност

Изследванията също така подчертаха, че готовността за училище също представлява едно от най-важните предизвикателства, свързани с прехода към училище от страна на педагозите в ранна възраст и учителите в началните училища (Rouse et al., 2020).

Важно е да се отбележи, че училищната готовност не се отнася само за детето. Концепцията за „готовност“, която доминираше в изследванията на преходите в миналото, беше заменена с по-широк подход, който разглежда готовността като двупосочна концепция, фокусирана както върху детето, семейството, общността, от една страна, така и върху характеристиките на училището от една страна. другият (O'Kane, 2016). Не само детето трябва да е готово за училище, но и училището, семейството и общността също трябва да са подготвени да посрещнат детето в неговата нова учебна среда.

Що се отнася до училищната готовност на детето, както работещите специалисти в ранно детско развитие, така и в началното училище считат академичната готовност за важен фактор за насърчаване на плавните образователни преходи. Въпреки това, практиците от ясли, детски градини са склонни също така да подчертават важноста на социалната и емоционална готовност (Rouse et al., 2020).

В следващите раздели ще проучим конкретните предизвикателства по отношение на готовността за училище, пред които са изправени уязвимите ученици или в неравностойно положение ученици, които може да имат специални образователни потребности или увреждания, групи за които готовността за училище може да бъде особен проблем (Smyth et al., 2022; Votruba-Drzal, Coley, Collins, & Miller, 2015).

Преход за деца със специални образователни потребности и/или увреждания (СОП)

Преходната фаза може да бъде особено трудна за някои деца, особено тези със специални образователни потребности и/или увреждания (СОП) или тези, които вече са преживели множество неблагоприятни преживявания в детството. Преходът може да бъде една от най-трудните дейности за деца и младежи с допълнителни нужди, особено ако те зависят от предсказуемостта и последователността, за да им помогнат да осмислят света около тях. Преминаването към формално образование може да бъде предизвикателство, тъй като от децата се очаква да се адаптират към нова среда, нов набор от правила, изисквания, поведение и очаквания. Децата и младежите с допълнителни нужди ще се нуждаят от ежедневна практика и използването на допълнителни опори ще им помогне да преминат по-лесно и успешно.

Преходи за деца от мигрантски групи, бежанци и роми

Преходите също могат да бъдат трудни за хора от труднодостъпни общности като мигранти, бежанци и групи от роми. За тях преходите са особено трудни, тъй като е по-малко вероятно да посещават детски заведения в ранна възраст, семействата им може да имат проблеми с доверието, поради история свързана с дискриминация или може да не са добре запознати с писмения език (Gilley et al., 2015). Училищата могат да правят „предположения относно нивата на културно познаване и контекстуални познания“ (Vickers, 2007). Семейството може също така да няма опит в училище или да има негативни очаквания, че домашната култура и език може да не бъдат оценени. За тези деца преходите носят допълнително ниво на трудност към вече изискващия опит да живеят в нова страна или нов район, особено ако не владеят свободно националния език.

Преходи за деца с други потребности

Всяко дете е различно и има много обстоятелства, които могат да повлияят на преходния период на детето и от своя страна на неговите нужди през това време. Някои от тези нужди може да са ясни за учителя, но други може да не бъдат съобщени от детето или семейството му. Децата, които може да имат допълнителни нужди по време на преходния период, включват:

- деца в социална грижа;
- деца, участващи в дела за закрила на детето;
- деца със социални, емоционални или свързани спсихично здраве потребности;
- деца, чиито семейства са преживели загуба на близък;
- деца, чиито родители не са ангажирани или не приемат подкрепа от външни агенции;
- деца от семейства със споделена родителска отговорност; деца, които са претърпели промяна в семейните си обстоятелства.

Въпреки че може да не е възможно преподавателите да знаят за всички изключителни обстоятелства на децата, важно е всяко дете да получи вниманието и подкрепата, които заслужава по време на преходния период. В това ръководство предоставяме много съвети, които могат да се използват, за да се осигури плавен преход към училище за всяко дете

Транснационалното практическо ръководство за учители

В тази глава, ние имаме установени на важност на образователни преходи в ранно години, на трудност на преходи за някои деца, и на важност на включително на детски глас и общуване с родители. Сега ви препоръчваме да се задълбочите в останалата част от ръководството, където ще разгледаме следните теми:

- Резултати от консултациите на изследователския екип на TRAINS с родители и преподаватели в четирите страни партньори (Обединеното кралство, Ирландия, България и Германия);
- Изисквания към учителите по време на процеса на преход; Фактори поддържащи а положителен преход опит;
- Примери на добре практични на улеснение на положителен преходни преживявания

Глава 2: РАЗМИСЛИ ВЪРХУ ПРОУЧВАНИЯ НАПРАВЕНИ С РОДИТЕЛИ И УЧИТЕЛИ ПО ПРОЕКТ TRAINS

Изследователският екип на TRAINS вярва, че огромна стойност и прозрения могат да бъдат получени чрез консултации с ключови заинтересовани страни в процеса на прехода, тъй като тези лица представляват централните фигури в прилагането на добри практики, като същевременно притежават опит от първа ръка къде може да изпитва затруднения в момента. По този начин в рамките на проекта TRAINS беше поставен специален акцент върху завършването на цялостна теренна работа в участващите страни. Тази теренна работа беше под формата на разпространение на две специални онлайн анкети – Анкета за практикуващи в началното образование и Анкета за родители. Тези въпросници са създадени с намерението да обхванат живия опит на персонала, който е подкрепил процеса на преход през последния тригодишен период, и родителите, които са предприели предизвикателството на прехода в същия период от време. Проучването беше разпространено в четирите участващи страни – Обединеното кралство, Ирландия, България и Германия, и се задълбочи в някои от ключовите области, които трябва да бъдат взети предвид при анализиране на качеството на преходния опит, предлаган във всяка нация. По-конкретно, проучването на TRAINS изследва следните теми:

- Методи за събиране/споделяне на информация за подпомагане на прехода на всички обучаеми;
- Приоритетни нужди от обучение, свързани с улесняването на успешните преходи;
- Силни и слаби страни на настоящите използвани стратегии за преход;
- Спецификите на стратегията за преход (напр. подготвителни посещения, срещи с учащи и родители и т.н.); и
- Въздействието на пандемията Covid-19 върху процеса на преход.

Това проучване се стреми да бъде възможно най-широкообхватно, така че да се впрегнат експертните познания и опит на преподавателите, за да се информира по-добре разработването на пакета от материали TRAINS и да се гарантира, че резултатите от проекта са проектирани да отговарят на нуждите на групите, за които са били проектирани да служат.

Приоритетни потребности отнасящи до улеснение за повече успешни училищни преходи

Консултации и събиране на информация от ключови заинтересовани страни

РПрактиците подчертаха желанието си за предоставяне на по-ясен и по-стандартизиран документ за предаване, който би могъл да действа като „паспорт“ между двете настройки. Такава информация би помогнала на учителите да установят по-пълна картина относно бъдещите ученици, които обучават през следващата година, като по този начин ще им позволи да се подготвят по-всеобхватно за всякакви специфични нужди, които могат да присъстват сред учениците и да покажат по-високо ниво на отзивчивост, както и когато някой от маркираните проблеми може могат да възпрепятстват плавния процес на преход. В допълнение към това както предучилищният, така и училищният персонал посочиха, че подобряването на степента на комуникация между екипите от основния персонал, работещи и в двете заведения, също би било от значителна полза за подобряване на качеството на подкрепата, която може да бъде предоставена на учениците, които правят промяната между образователни настройки. Редовният диалог между двете страни може да предложи ценна информация за личността, предпочитанията, интересите, стилите на работа на младите обучаеми, както и неприязънта и тревогите, като всички те могат да оставят училищния учител в по-добра позиция да структурира ранните си уроци по начин, който е вероятно да ангажира и да помогне на новопостъпилите в училище да се чувстват удобно и безопасно в новата си среда. И накрая, педагозите също предложиха, че биха искали да проучат допълнителни пътища, чрез които биха могли да общуват по-добре и да включат родителите в процеса на преход. Понастоящем те вярват, че връзката родител-педагог често може да функционира на базата на необходимост да се знае, при което информацията се споделя само по тези канали, когато и когато е поискана

Беше отбелязано, че това е така главно поради загрижеността на родителите, че прекомерното споделяне на информация относно предизвикателствата в обучението или поведението, пред които е изправено тяхното дете, може да има неблагоприятно въздействие върху вероятността детето да бъде прието за записване в училище.

Установяване на стандартни практики за насърчаване на комфорта и познаването сред учащите и заинтересованите страни

Друга тема, изникнала от консултативния процес, беше свързана с прилагането на набор от стандартизирани практики, предназначени да премахнат част от страха и несигурността, свързани с започването на нова образователна среда. Този процес се върти около организирането на многобройни посещения на младите учащи се в новата обстановка, където те могат да се запознаят с бъдещия си класен ръководител и да разберат къде са основните съоръжения и ресурси (напр. местоположението на тоалетните и тяхната класната стая, както и оформлението на споменатата класна стая и останалата училищна среда). Чрез премахване на някои от тези неизвестни преди самия официален преход и започване на процеса на изграждане на взаимоотношения между учител и ученик, значителна част от притесненията, които вървят ръка за ръка със смяната на учебните заведения могат да бъдат облекчени и цялостното преживяване е такова, което може да се разглежда като източник на вълнение, за разлика от трепет. По същия начин за учителите възможността да установят връзка с бъдещи ученици преди началото на официалното преподаване е елемент, който може да предложи значителни ползи и да гарантира, че те са в най-добра позиция да предоставят деликатни отговори и да се включат в цялостно планиране, предназначено да оптимизира стандарт на преподаване за всички учащи.

Включване на технологията във всеобхватния процес на преход

И накрая, консултативният процес към проекта TRAINS се случи в разгара на пандемията от Covid-19 и следователно представляваше възможност да се определи степента, в която технологиите може да са полезни в рамките на процеса на преход. За мнозина пандемията постави използването на технологии на преден план в тяхното преподаване и наложи преподавателите да проявят новаторство и креативност в начина, по който използват наличните ресурси, за да предложат най-добрия стандарт на преподаване през този период на несигурност. Това нежелание за споделяне може да накара педагозите да се почувстват зле подготвени за разнообразието от нужди в тяхната класна стая всеки нов срок, тъй като прозренията на хората, които познават детето най-отблизо, се укриват.

Чрез насърчаване на отношения на доверие между родители и учители от ранните етапи на процеса на преход (чрез редовна комуникация, започваща доста преди предложената дата за започване на училище), голяма част от това безпокойство може да бъде облекчено, като по този начин се даде възможност на учителя да получи достъп до жизненоважна информация, която може да помогне за да се гарантира, че всяко дете получава специфичната индивидуализирана подкрепа, от която се нуждае, за да се адаптира към непознат образователен контекст

Достъп до по-труднодостъпните ученици преди прехода

Чрез консултации с учители стана ясно също, че проблемът с достъпа до всички бъдещи ученици е бил този, който значително е повлиял върху качеството на подкрепата, която може да бъде предоставена на някои по-трудно достъпни учащи. Такива групи включват:

- учащи, които не посещават предучилищна група; учащи, които може все още да не са пристигнали в страната;
- учащи, които може все още да не са пристигнали в страната;
- учащи се от семейства, които не говорят родния език или които може да не са запознати с образователната система, тъй като са пристигнали от друга страна; и
- учащи, излизащи от предизвикателна домашна среда, в която могат да получат недостатъчни нива на подкрепа и родителски принос.

По-добра връзка с екипите, към които са били насочени деца със СОП с потвърдена или чакаща диагноза. В момента степента, в която училищата се предоставят на информацията относно СОП, се определя от желанието на родителите. Някои родители обаче изглеждат предпазливи при споделянето на големи количества информация поради убеждението, че детето им може да не бъде прието в училище. Колкото повече информация имат училищата, преди детето да започне, толкова по-добре могат да се подготвят предварително, за да отговорят на нуждите на детето. Въз основа на резултатите от изследването на проекта TRAINS става ясно, че насърчаването на по-задълбочено взаимодействие и споделяне на информация по отношение на всички учащи, особено тези, които може да се нуждаят от допълнителна подкрепа или разпоредби, е област, която изисква допълнително внимание при създаването на по-сплотен и ефективен процес на преход.

Въпреки че общият консенсус както от учители, така и от родители беше, че технологиите не могат да заменят стойността, предлагана от подготвителни дейности и срещи лице в лице, този период наистина изясни потенциала на технологиите да увеличат настоящите практики за преход и да предложат по-пълноценен и разнообразен процес на ориентиране за учащите и техните семейства. Ресурси като въвеждащи/поздравителни видеоклипове, виртуални обиколки, информационни PowerPoint

презентации и онлайн групови срещи чрез Zoom или Skype могат да бъдат използвани за предоставяне на допълнителна подкрепа по време на периода на преход и подчертават потенциалната ползност на онлайн медиите за насърчаване на по-полezni и задълбочени практики за ориентиране. Въпреки това, за да се максимизира потенциалът, свързан с включването на онлайн елементи в процеса на преход, наложително е учителите да получат достатъчно възможности и обучение за повишаване на уменията си в новите технологии, за да се гарантира, че са способни да предоставят поддържащи дейности по най-приятелския начин за потребителите и приобщаващ начин.

Заклучение

Чрез дискусия с педагози, работещи както в предучилищна, така и в начална училищна възраст настройка, то е очевидно че там са определени означава през който преподавателите вярват, че процесът на преход може да бъде подобрен и усъвършенстван, за да отговори по-добре на нуждите на обучаемите. Както във всеки период на промяна или несигурност, на присъствие на ясно и редовен комуникация е ключово. Това е ясно в колко от препоръките за потенциални подобрения въртя се наоколо на подобрене на комуникация между основните заинтересовани страни, участващи в процеса на прехода. В предстоящия раздел ще очертаем някои основни насоки относно начините, по които преподавателите могат да се стремят да подобрят собствените си практики за преход и да създадат преживявания за ориентиране, които са удобни, безопасни и приветливи за всички участващи страни.

Глава 3: Подготовка на детето за училищния преход

Подходът, възприет от учителите трябва да се съсредоточи около следните теми:

- Комуникирайте ясно и общувайте често:
  - Насърчавайте ясен и открит диалог с родителите
  - Подхранвайте и вземайте под внимание гласа и мненията на младия ученик.
  - Сътрудничете с колегите в предучилищни заведения.
- Ангажирайте се в цялостна и навременна подготовка
- Създайте доверие
- Поддържайте позитивност и търпение, за да помогнете на хората да се адаптират към тяхното темпо
- Бъдете гъвкави, отзивчиви и креативни
- Осигурете достатъчно възможности за игра и изследване
- Обмислете потенциални адаптации, които може да са необходими за учащи със СОП или допълнителни учебни нужди
- Отделете време за самообслужване

Тема 1: Комуникирайте ясно и често

Harness the contributions of the parents/caregivers

Родителите и лицата, които се грижат за децата, може да считат прехода на детето си към училище за труден момент. Важно е родителите да се чувстват подкрепени от учителите на детето си през този период. Децата имат огромна полза, когато техните родители работят в тясно сътрудничество с учителите, следователно е важно учителите да установят и изградят положителна връзка дом/училище. Приспособяването към училище е по-лесно, когато децата се подпомагат постепенно да се запознаят със ситуацията, когато родителите са добре информирани за новото училище, персоналът има информация за детето, неговото развитие и предишен опит.

аКомуникацията е идентифицирана като ключов елемент на успешните преходи, където децата и родителите са напълно информирани, знаят какво да очакват и имат увереност, че има приемственост между предучилищната и началната среда (Ring & O’Sullivan, 2016). Родителите играят ключова роля в предоставянето на информация за своите деца, докато нагласите и очакванията на учителите и комуникацията с родителите и другите членове на екипа по прехода са изключително важни за определяне на качеството на прехода.

Преди и по време на преходната фаза, педагозите трябва да насърчават родителите да споделят всяка и цялата подходяща информация за детето си с образователната среда. Например, преподавателите може да искат да попитат родителите за следното:

- какво той/тя харесва и какво не харесва;
- дали детето има някакви специални здравни нужди и как те могат да бъдат управлявани;
- ако има някакви проблеми извън училище, които може да тревожат детето (тъга, раздяла, преместване и т.н.);
- всяка друга информация, която може да бъде полезна за учителя, за да гарантира, че детето е безопасно, комфортно и подкрепяно в новата учебна среда.

Родителите трябва да бъдат спокойни, че учителят, който прекарва много време с детето им през седмицата, иска да научи повече за детето и има предвид най-добрия интерес на детето. Това от своя страна може да насърчи родителите да бъдат по-ангажирани в процеса на преход, не само да искат да споделят информация с учителя, но и да научат повече за това как могат да подкрепят прехода на детето си.

Като част от проекта TRAINS разработихме ръководство за родители за преходите, което можете да намерите тук.

Ръководството обяснява какво трябва да търсят родителите в прехода, как родителите могат да подкрепят и подготвят децата си и какво трябва да питат, когато детето им е във фазата на преход към училище. Моля, споделете това ръководство с родители/лицата полагащи грижи за деца, които в момента преминават или са на път да започнат прехода си към училище.

Вслушайте се в гласа на детето при прехода

Значението на слушането и включването на гласа на детето при планирането и осъществяването на процеса на преход беше подчертано от научно изследване (Ring & O'Sullivan, 2016). Консултационната с детето преди процеса на преход може да предостави ценна представа за тяхното възприятие (и погрешни схващания) за началното училище и техните страхове и притеснения относно започването на училище. Този процес може да подчертае области от процеса на преход, за които децата трябва да бъдат по-информирани или успокоени. Например, децата може да се страхуват, че няма да имат приятели в началното училище, че няма да имат свободно време за игра или че училището е твърде голямо и че ще се изгубят там (Ring & O'Sullivan, 2016).

По подобен начин процесът на включване на гласа на детето в преходната фаза може да подейства като уверение на родителите и учителския персонал, че детето е готово да влезе в официално училище. Разговори или рисуване на рисунки могат да се използват за изследване на детските мисли и тревоги относно прехода.

Ангажирайте се с колеги в предучилищна/училищна среда

По цял свят комуникацията между предучилищните и началните училища е определена както като важен инструмент за подкрепа на децата по време на прехода, така и като полезен метод за подобряване на приемствеността по отношение на учебната програма и педагогиката (O'Kane, 2016). Това предаване на информация е важно за уведомяване на началното училище относно образователните постижения на децата във връзка с различни цели, информация за специалните и допълнителни нужди на децата и всякакви други важни факти, които учителите в началното училище могат да намерят за полезни, докато се подготвят да посрещнат нова група ученици. Родителите също могат да бъдат включени в събирането и прехвърлянето на информация (O'Kane, 2016).

Разбира се, не всички юрисдикции предоставят рамка и подходящи ресурси за този процес. Въпреки това, ако е възможно, ние насърчаваме честата и навременна комуникация между образователните среди. Тази комуникация може да приеме формата на официални срещи между ключови членове на персонала, работещи в тясно сътрудничество с учащите, извършващи прехода, което може да съвпадне с придружаващите посещения в училище, които могат да се случат преди преместването. Такива срещи могат да предложат ценен изход за обмен на значително количество информация относно бъдещите студенти, като същевременно позволяват разяснения и поставяне на въпроси, когато училищните учители може да изискват или желаят по-голяма дълбочина по отношение на даден въпрос, свързан с обучаемия.

Освен това може да е полезно за предучилищния персонал да помогне на обучаемите при попълването на книжка „Всичко за мен“, където ключовите подробности относно какво харесва или не харесва, силните страни и предизвикателствата на всеки обучаем са ясно очертани. Това може да действа като важна отправна точка за преподавателите, с които да се ангажират, докато се запознават с това, което могат да очакват от своите нови ученици преди пристигането им.

Тема 2: Ангажирайте се изчерпателна и навременна подготовка

Цялостната и навременна подготовка за прехода трябва да се извърши както в предучилищната среда, така и в началното училище. Предучилищните учители играят важна роля при запознаването на децата с идеята за преход към училище и често са основният източник на информация за децата (освен техните родители или настойници) за това какво могат да очакват от новата си образователна среда. Това поставя огромна отговорност върху предучилищните педагози да гарантират, че те се включват в навременната подготовка за това събитие и започват да обсъждат тази тема с децата, за които се грижат, няколко месеца преди преходът да се случи.

По същия начин служителите в началното училище трябва да се подготвят да посрещнат новите ученици и техните семейства. Процесът на подготовка трябва да започне отрано и, както е посочено по-горе, трябва да се насърчава предаването на цялата необходима информация от предучилищното училище и родителите. Друга чудесна стъпка, която трябва да предприемете, докато се подготвяте за прехода, е организирането на посещение в училище за новите ученици и техните семейства. Това е от полза не само за децата, които могат да изследват класната стая по небрежен начин, с техните родители или настойници наблизо, но и за учителите, които могат да започнат да установяват ранни взаимоотношения с децата.

Учителите могат също така да подготвят „пакет за добре дошли“, който децата да занесат вкъщи след посещението. Този пакет може да съдържа информация за учителя, която помага на детето да се чувства по-свързано с него (харесвания и нехаресвания, любим предмет за преподаване, дали имат домашни любимци и т.н.), както и информация за това какво може да се очаква от тях през цялата година, седмичната програма на класа или правилата на класната стая. Тази информация трябва да бъде представена по забавен и лесно смилаем начин, за да успокои детето и да помогне за облекчаване на всички притеснения, които може да има.

Тема 3: Установете доверие и изградете взаимоотношения

Следвайки предишната ни дискусия относно важността на комуникацията и сътрудничеството между всички страни, участващи в прехода (възпитатели в ранна възраст, учители, родители и самите деца), жизненоважно е да се създаде среда, в която всички страни да се чувстват комфортно да задават въпроси, да потърсят помощ и да изразят притесненията си. Най-важното е, че децата, които преминават през прехода, трябва да чувстват пълно доверие към своите нови учители и трябва да се положат всички усилия, за да се гарантира, че от самото начало са изградени силни взаимоотношения ученик-учител. Връзката между учител и дете е важна за развитието и напредъка на детето чрез образование. Учителите трябва да имат предвид следното, когато установяват взаимоотношения с нови ученици:

Отделете време, за да се свържете с всяко дете: Научете името на всяко дете и го използвайте често, особено през първите няколко дни в училище, когато може да се почувства, че е заобиколено от непознати.

Поздравявайте децата всяка сутрин и ги питайте за техните новини. Отделете време, за да опознаете отделните деца, техните семейства, техните харесвания и не харесвания.

Проверявайте редовно детето: Първите няколко дни и дори седмици от влизането в ново училище могат да бъдат много обезсърчителни за децата. Уверете се, че наблюдавате как отделните деца се справят. Някои деца може да прикриват тревогите си, като се държат уверено и вероятно се държат лошо. Други може да се борят в мълчание.

Говорете с детето на неговото ниво: по-голяма училищна сграда и по-големи класове може да са плашещи за децата. Уверете се, че знаят, че сте там, за да ги изслушате и че могат да ви се доверят. Покажете им това чрез езика на тялото си, като коленичите или се наведете на нивото на детето и поддържате добър зрителен контакт.

Осигурете ясни очаквания: Отделете време, за да уведомите децата какви са очакванията във вашата класна стая. Ясните очаквания позволяват на децата да следват указанията и да вземат мъдри решения.

Тема 4: Приемете търпелив, фокусиран върху позитивните силни страни подход за подхранване на компетенциите

Дайте си време

Преходът към началното училище трябва да се разглежда като процес, а не като едно събитие. Следователно положителният и търпелив подход от страна на преподавателите е от съществено значение. Опитайте се да имате предвид, че всяко дете се адаптира със свое собствено темпо и че докато някои може да имат малко или никакви проблеми, докато правят скок към формалното образование, други деца може да се борят много с промяната на учебната си среда. Като поддържате позитивен и спокоен тон във вашите взаимодействия с младия човек, той ще осъзнае, че се е преместил в безопасна и подкрепяща среда и с течение на времето ще стане по-малко уплашен от промяната от познатата им рутина.

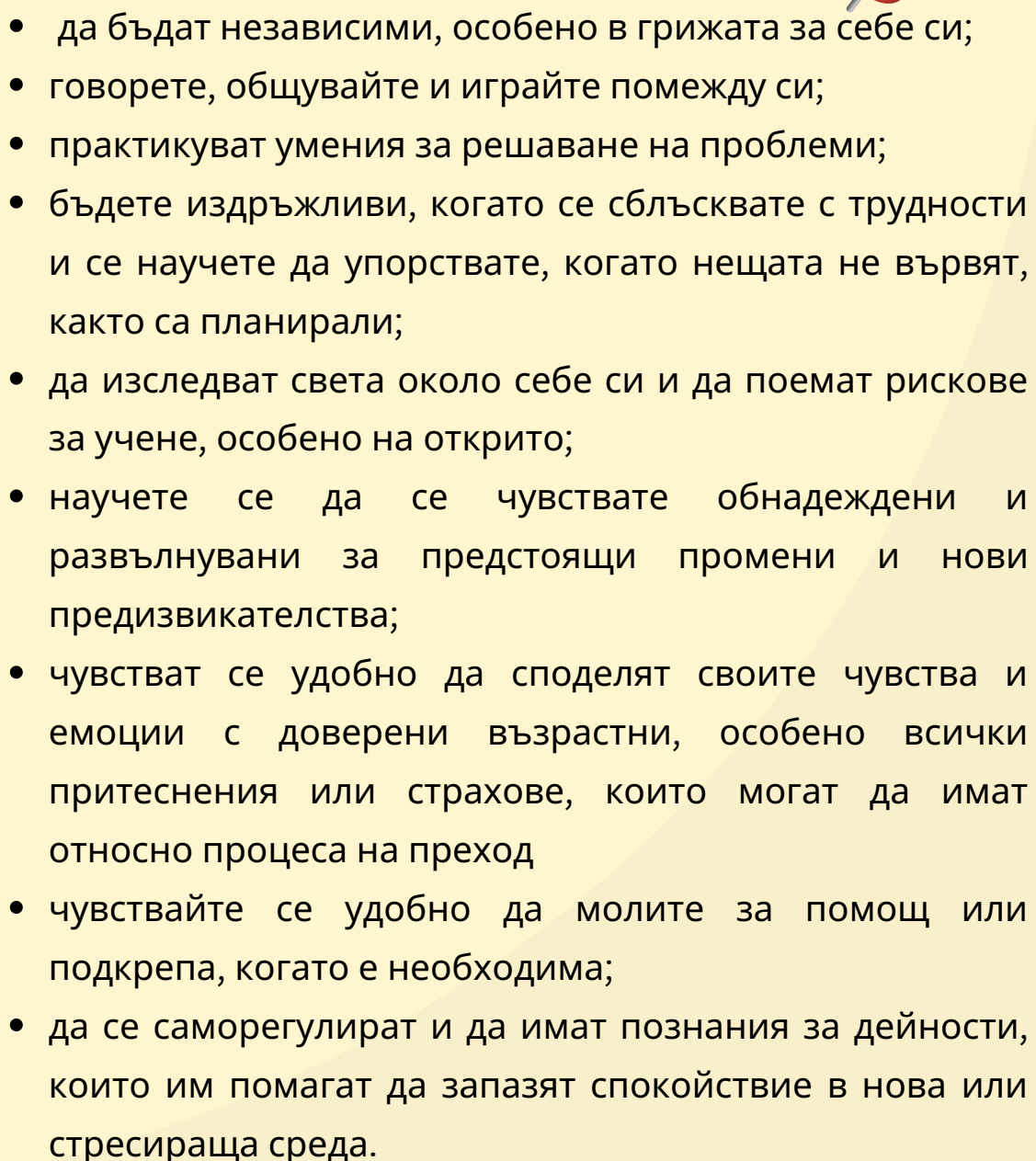

Значителна част от изследванията в областта на позитивната психология подчертаха заразния характер на емоциите (Frederickson, 2016; Moskowitz & Dewaele, 2021; Long & Xu, 2021). Имайки предвид това, гарантирането, че преподавателите действат като последователни модели за подражание на оптимизъм и устойчивост в рамките на учебната среда, е от решаващо значение за привличането на тези обучаеми, които може да се адаптират по-бавно към променените обстоятелства. Преподавателите определят емоционалния тон на образователната среда, която те ръководят, и затова трябва да се стремят да започват и завършват всеки ден с приятни дейности, които насърчават радостта и забавлението в класната стая. Правейки това, младият човек навлиза в учебния ден със светла нотка и напуска класната стая всеки ден с положителен спомен, върху който да размишлява, като всичко това подобрява възприятията му за цялостното преживяване.

Подхранване социално-емоционалните компетенции

Преходът към училище може да бъде много подкрепящ за децата, като ги подготви за бъдещ академичен и социален успех. Въпреки че това може да е предизвикателство, социално-емоционалните умения на децата могат да бъдат подхранвани по подходящ начин, навреме, в подготовка за тази голяма стъпка. Изследванията показват, че социално-емоционалното развитие и междуличностните отношения между децата в предучилищна възраст са сред най-важните фактори, свързани с успешните преходи (Besi & Sakellariou, 2019).

Социалното и емоционалното развитие включва няколко взаимосвързани области на развитие, включително социално взаимодействие, емоционално осъзнаване и саморегулация. Социалните и емоционални умения позволяват на детето да взаимодейства по положителен начин с другите, да регулира емоциите и поведението и да изразява чувствата си ефективно. Тези умения са важни не само защото помагат на децата да учат, но и защото помагат на хората да установят и поддържат здрави и значими взаимоотношения, докато растат и напредват в образователната система. Педагозите в ранна детска възраст и началните учители играят важна роля в подхранването на социалното и емоционалното развитие на децата. С правилна подготовка и подкрепа повечето деца ще се установят в началното училище без затруднения. Преди и по време на преходния етап на децата трябва да бъдат предоставени подходящи възможности за:

-
- да бъдат независими, особено в грижата за себе си;
  - говорете, общувайте и играйте помежду си;
  - практикуват умения за решаване на проблеми;
  - бъдете издръжливи, когато се сблъсквате с трудности и се научете да упорствате, когато нещата не вървят, както са планирали;
  - да изследват света около себе си и да поемат рискове за учене, особено на открито;
  - научете се да се чувствате обнадеждени и развълнувани за предстоящи промени и нови предизвикателства;
  - чувстват се удобно да споделят своите чувства и емоции с доверени възрастни, особено всички притеснения или страхове, които могат да имат относно процеса на преход
  - чувствайте се удобно да молите за помощ или подкрепа, когато е необходима;
  - да се саморегулират и да имат познания за дейности, които им помагат да запазят спокойствие в нова или стресираща среда.

Подхранването на компетенциите, споменати по-горе, е важно не само за осигуряване на успешен преход към началното училище, но и за подготовка на детето за бъдещи промени в живота и възможни несгоди.

Тема 5: Осигурете гъвкавост и отзивчивост, за да осигурите творческите отговори на предизвикателствата

В подкрепа на успешните преходи в началното училище е наложително да се посочи, че няма подход „универсален за всички“, който преподавателите могат да възприемат, за да гарантират лесна адаптация за всички учащи се към новата среда. Следователно твърдостта в процеса на прехода не е благоприятна за успешна адаптация. Вместо това, преподавателите трябва да се стремят да реагират на органично възникващи проблеми по време на началните етапи на адаптация и да са готови да идентифицират творчески решения на предизвикателствата, когато изникват. Обучаемите и техните семейства трябва да бъдат консултирани последователно относно това кои аспекти от процеса на преход са полезни в рамките на периода на установяване. Множество начини за изразяване на чувства трябва да бъдат достъпни за обучаемите (напр. рисунки, игра или диалог), за да се гарантира, че обучавашите получават ясна картина за това как всеки обучаем напредва в рамките на собствения си личен преходен път. Както винаги, подходът на обучавашия трябва да бъде продиктуван от приоритетните нужди на обучаемите във всеки даден момент и това може да се постигне само чрез последователни проверки с обучаемия, за да се преценят чувствата им около новата им среда и контекст.

Тема 6: Осигурете достатъчно възможности за игра и проучване

Играта е важна за развитието на децата, тъй като им позволява да се свържат с връстниците си, да изградят самочувствието си, да изследват заобикалящата ги среда и да научат правилата на своята образователна среда и следователно правилата на обществото. На децата трябва да се предоставят възможности да насърчават любопитството си към света около тях чрез разнообразни игрови преживявания и тези възможности не трябва да свършват повреме на прехода към формалното образование. Всъщност през последните години има нарастващ интерес към педагогика, базирана на игра, наречена Активно учене (Martlew, Stephen, Ellis, 2011)

Този тип обучение позволява на децата да преминат през простото постигане на нови знания и им позволява да придобият дълбоко, смислено разбиране за това как да свързват концепции и умения, да прилагат знанията си в различни ситуации и да разпалват нови идеи (Zosh et al., 2017 г.).

Играта съществува в континуум и ученето чрез игра може да приеме различни форми: свободната игра е изцяло водена от деца, ръководената игра е водена от деца, но игрите са подчинени на възрастни, а игрите са подчинени на възрастни с определени правила и ограничения за игра (Zosh et др., 2017). Учителите имат възможност да избират игриви учебни дейности, които отговарят на учебните нужди на децата.

- § Игра на настолни игри и правене на пъзели: Това може да помогне на децата да мислят критично и да решават проблеми.
- §Извършване на „задачата“ в класната стая, например подреждане на бюрото, хранене на домашния любимец в класната стая или поливане на растенията в класната стая: Това може да помогне на децата да научат важността на работата в екип и да изградят своята независимост и увереност.
- ·Изграждане на писти с препятствия, които изискват различни форми на движение: Това може да подпомогне фините и грубите двигателни умения на децата, да подпомогне цялостната им форма и координация.

- Игра с пясък, вода, блокчета или игра с тесто: Това може да укрепим фината моторика на децата, да ги научи на креативност и координация около ръка.
- Рисуване, живопис или ангажиране в други арт дейности: Това позволява на децата да изразят своята креативност и въображение и да изразят себе си.
- Игра сред природата: Това осигурява на децата различна стимулация от традиционната класна стая, намалява стреса, насърчава устойчивостта и учи на отговорност и уважение към околната среда. Играта сред природата стимулира креативността и уменията за решаване на проблеми, които са неразделна част от развитието на изпълнителната функция.

- Игра сред природата: Това осигурява на децата различна стимулация от традиционната класна стая, намалява стреса, насърчава устойчивостта и учи на отговорност и уважение към околната среда. Играта с природата стимулира креативността и решаването на проблеми умения интегрална да се развитие на изпълнителната функция.

- Свободна игра на части: Въображението на децата може да бъде подкрепено, като се отнемат играчки, които предписват определени игрови поведения, и вместо това им се предоставят материали такива като рециклиран обекти или обекти намерени в природа (листа, клонки, камъни, шишарки, и т.н.). Тези материали могат да се използват в неограничен брой игри и дейности и изискват от децата творчество и въображение.

Тема 7: Обмислете потенциални адаптации, които може да са необходими за учащи със СОП или допълнителни учебни нужди

Преходът на ученици със специални образователни потребности от предучилищна възраст към начално училище изисква внимателно планиране, сътрудничество и връзка между образователните среди. Важно е да не се допуска, че всички обучителни трудности ще бъдат идентифицирани в предишната образователна среда. Учениците могат да имат проблеми, които се появяват едва на по-късен етап от тяхното развитие; те могат да имат преходни или дългосрочни затруднения и двете нива може да изискват допълнителна подкрепа. Училищата трябва да бъдат нащрек за факта, че всяко новозаписано дете може да има неидентифицирани специални образователни потребности.

Докато принципите на доброто преподаване са по същество еднакви за всички деца, включително тези със специални образователни потребности, има много деца, за които учителите може да се наложи да направят незначителни адаптации в

своите подходи на преподаване, така че да ги подкрепят напълно и да ги ангажират в учебния процес (Kennedy et al., 2012). За някои деца със СОП може да е необходима по-висока степен на адаптация. Нуждите на всяко дете трябва да се оценяват индивидуално и в резултат да се правят подходящи адаптации.

Подкрепите и адаптациите са предназначени да гарантират, че ученикът получава подходящо образование в най-малко ограничаваща среда и следователно да улеснят включването. Тези подкрепа може да включва:

- Осигуряване на помощник в класната стая;
- Помощни технологични устройства или услуги;
- Положителни поведенчески интервенции, стратегии и подкрепа, когато поведението на детето пречи на ученето му;
- Обучение на Брайл за ученици с нарушено зрение;
- Посрещане на комуникационните нужди на глухите ученици, включително предоставяне на възможности за директна комуникация с връстници и професионален персонал на езика на детето и в режим на комуникация.

Адаптациите могат също да включват намалени задачи, допълнителна подкрепа от възрастни, различни материали, интервенции в поведението и всякакви други модификации, които ще помогнат на ученика да бъде успешен.

Тема 8: Намери време за

грижа за себе си

Периодът на образователен преход може да бъде стресиращ не само за детето и семейството му, но и за възпитателя.

Учителите могат да извлекат голяма полза

от отделянето на време, за да научат и практикуват грижа за себе си. Терминът грижа за себе си е широк, тъй като обхваща всички действия, предприети за подобряване на здравето и благосъстоянието. Естеството на действията за грижа за себе си може да бъде физически, психологически, емоционални, духовни, социални или професионални.

В идеалния случай стратегията за грижа за себе си трябва да се отнася до всички тези фактори, за да гарантира, че всички елементи на здравето и благосъстоянието на дадено лице са обгрижени.

Тъй като учителите се фокусират най-вече върху благосъстоянието на другите, те често могат да забравят да се грижат за себе си. Стратегиите за грижа за себе си обаче са от съществено значение за поддържане на добро психично здраве и за гарантиране, че преподавателите са в състояние да изпълняват задълженията си по най-добрия начин. По-специално грижата за себе си е чудесен начин за предотвратяване на стреса на учителите, който може да бъде причинен от редица фактори, като липса на ресурси, поведенчески проблеми в класа или предизвикателни взаимодействия със семействата. Има много стратегии за самообслужване, които учителите могат да включат в ежедневието си, например:

Започнете деня си с дейности, които насърчават вашето физическо и емоционално благополучие, например водене на дневник, четене, разходка навън, йога, медитация или упражнения за дълбоко дишане

Стремете се към малки моменти на грижа за себе си през целия ден, например спрете, за да размишлявате върху чувствата си, когато нещо се обърка, обърнете внимание на негативните разговори със себе си (говорете със себе си, както бихте направили с някой от вашите ученици), практикувайте внимателно хранене, за да подхранете тялото или ума си;

Отделете време за вашите хобита. Често сме потънали в отговорностите си, както професионални, така и лични, и не успяваме да намерим време да правим нещата, които обичаме. Опитайте се да запазите усещането за яснота относно това, което носи радост в живота ви и останете ангажирани с опазването на тези аспекти от живота си, така че да не бъдат изтласкани от служебните ви ангажименти. Включете време в деня си за предпочитаните от вас дейности, каквито и да са те.

Поставете и поддържайте граници. Учителите често носят работата си вкъщи със себе си, но е важно да планирате деня си така, че да включва краен час, както и време за почивки и грижа за себе си.

Помнете, че не сте сами. Свържете се с вашите колеги, изразете притесненията си пред тях или просто поговорете с тях, за да споделите своя опит, включително и положителния. Говорете със семейството или приятелите след работа, за да се заземите и да си припомните какво и кой е важен в живота ви.

Практикувайте благодарност и внимание. Упражнението „Три добри неща“ (където се идентифицират три положителни елемента от вашия ден, лични или професионални) може да има ефект за повишаване на настроението и да ви помогне да създадете усещане за перспектива по всички проблеми, свързани с работата, които може да са доминирали във вашето мислене през целия ден.

Подхранвайте себе си със състрадание към себе си. Когато сме мили и състрадателни към себе си, ние приемаме недостатъците си и свързваме нашето индивидуално несъвършено състояние с нашето общо човешко състояние.

Можете да водите дневник на само съчувствието като изход за вашия стрес, напрежение или проблеми, които може да ви тревожат, без страх от осъждане. Когато правите своя дневник, погледнете на притесненията си през прощаваща, състрадателна леща, като същевременно идентифицирате елементите от деня си, който е минал добре.

Редовното ангажиране в този процес ще засили вашата увереност в собствения ви професионален напредък и ще създаде банка от положителни примери, към които ще можете да се позовавате за вдъхновение и мотивация в периоди, когато ви се струва, че нищо не работи както трябва.

Глава 4: Заключение и най-добри практики в страните партньори

Образователните преходи могат да бъдат време на трудни промени за децата и техните семейства, но преподавателите имат силата да гарантират, че всички заинтересовани страни се чувстват подкрепяни, изслушвани и уважавани по време на процеса. С подходящи знания, умения и ресурси учителите могат да гарантират, че вместо да бъде отбелязан като период на несигурност, стрес и тревога, преходът към училище може да бъде запомнен като забавно и вълнуващо време на нови връзки и възможности.

Надяваме се, че сте се насладили на четенето на нашето ръководство и ви препоръчваме да видите и другите ни ресурси от проекта TRAINS на <https://eutrainsproject.eu>. Преди да тръгнете, разгледайте някои полезни ресурси за преход от страните партньори по проекта по-долу:

Примери за преходни ресурси от страните партньори

Процесът на преход към училище варира във всички европейски страни, както и добрите практики в тази област. Моля, вижте по-долу редица полезни ресурси за преход от всяка държава партньор на проекта Erasmus+ TRAINS. За повече полезни примери вижте нашите ресурси за преход.

Ирландия

Книгата „Моето завръщане в училище“, създадена от Националния съвет за специално образование, е ресурс, който може да се използва от учители и родители, за да помогне на учениците да се свържат активно с новата си училищна среда и хората в тяхното училище. Позволява на детето да изрази чувствата си за училището и да включи снимки/рисушки, които им помагат да визуализират новата си учебна среда. Ресурсът може да се адаптира според индивидуалните нужди на детето. Можете да го намерите тук.

Великобритания

Pennington Church of England School предоставя схема на тяхната революционна система за приятелство за деца, започващи училище. Тази система е до голяма степен успешна, като гарантира, че малките деца получават подкрепа, докато се установяват в новата си образователна среда. За повече информация относно специфичните аспекти на тази приятелска система, щракнете тук.

България

Преходите могат да бъдат особено трудни за деца със специални образователни потребности (СОП). „Подкрепи ме“ е образователна платформа за подкрепа на деца със СОП, техните учители и родители. Платформата съдържа набор от ресурси и дейности, които могат да се използват, за да помогнат на децата с техните креативни умения, умения за четене, писане и математика, когато постъпят в началното училище. За достъп до платформата щракнете тук.

Библиография

- Besi, M., & Sakellariou, M. (2019). Фактори, свързани с успешния преход към началното училище. *European Journal of Education Studies*, 5(10).
- Fredrickson, B. L. (2016). Водещ сположителен емоции. *Организационни наука*, 5, 1- 3.
- Gilley, T., Tayler, C., Niklas, F., & Cloney, D. (2015). също късен и не достатъчно за някои деца: рано детство образование и грижа (ОГРДВ)програма използване модели в на преди години училище в Австралия. *Международен Журнал на дете грижа и образование политика*,9(1), 1-15.
- Kennedy, E., Dunphy, E., Dwyer, G., Hayes, B., McPhillips, T., March, J., O'Connor, M., & Shiel, G. (2012). грамотност в Рано Детство и Първичен образование (3-8 години). Проучване Докладвай Не. 15. Проучване проведено На от името на на Национален съвет за учебна програма и Оценкаване.
- Krakouer, J., Mitchell, P., Trevitt, J., & Kochanoff, A. (2017). Рано години преходи: Поддържащи деца и семейства при риск на преживяване уязвимост: Бързо преглед на литературата .
- Long, Z., & Xu, J. (2021). Рецензия на книгата: Езиково образование и емоции: Изследване на емоциите и изучаващите езици, учителите по езици и образователните процеси. Граници в психологията. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.732706>
- Martlew, J., Stephen, C. and Ellis, J. (2011). Играйте в на първиченучилище класна стая? Опитът на учители поддържащ на децата изучаване на през а нов педагогика. *Ранни години*, 31 (1), стр.71-83.
- Moskowitz, S., & Dewaele, J. M. (2021). Заразно ли е учителското щастие? Проучване на връзката между възприятия на език учител щастие и студентнагласи. *Иновация в езиковото обучение и преподаването*, 15 (2), 117-130.Заразно ли е учителското щастие? Проучване на връзката между възприятия на език учител щастие и студентнагласи. *Иновация в езиковото обучение и преподаването*, 15 (2), 117-130..
- O'Kane, M. (2016). Преход от предучилищна към начална училищна възраст. Дъблин: Национален съвет за учебни програми и оценкаване.
- Ring, E., Mhic Mhathúna, M., Moloney, M., Hayes, N., Breathnach, D., Stafford, P., Carswell, D., Keegan, S.,Kelleher, C., McCafferty, D., O'Keefe, A., Leavy, A., Madden, R., & Ozonyia, M. (2016).Изследване на концепциите за готовност за училище сред родители и преподаватели в Ирландия. Дъблин: Отдел на деца и Младост дела.[в Натиснете].
- Ring, E., & O'Sullivan, L. (2016). Значението на включването на гласа на детето в процеса на преход: ориентир от национална оценка на концепциите за готовност за училище в Ирландия (Предварително публикувано версия).
- Rouse, E., Nicholas, M., & Garner, R. (2020). Училище готовност – какво прави това означава? възпитатели възприятия използвайки а кръст сектор сравнение. *Международен Журнал на Образование в ранна възраст*, 1-15.
- Şalend, S.J. (2008). Създаване включително класни стаи: Ефективен и отразяващ практики. Ню Йорк: Prentice.
- Sirsch, U. (2003). Предстоящият преход от основно към средно училище: предизвикателство или заплаха?. *Международен Журнал на Поведенчески развитие*, 27(5), 385-395.
- Smythe, T., Almasri, N. A., Angarita, M. M., Berman, B. D., de Camargo, O. K., Hadders-Algra, M., ... & Olusanya, B. O. (2022). Ролята на родителските интервенции за оптимизиране на готовността на децата за училище с Увреждания в ниско и Среден доходиНастройки. *Граници в педиатрия*, 10.

Vickers, M. (2007). Развиване университет-общност партньорства да се поддържаафрикански бежанци в По-голямазападен Сидни. австралийски Журнал на университет Общност годеш, 2(1), 211-217.

Votruba-Drzal, E., Coley, R. L., Collins, M., & Miller, P. (2015). СБазирани в центъра умения за предучилищна и училищна готовност на деца от семейства на имигранти. Ранно образование и развитие, 26 (4), 549- 573.

Zosh, J. N., Hopkins, E. J., Jensen, H., Liu, C., Neale, D., Hirsh-Pasek, K., ... & Whitebread, D. (2017). Изучаване на през играя: а прегледна на доказателства. Билунд, Дания: LEGO Фонден.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Подкрепата на Европейската комисия за изготвянето на тази публикация не означава одобрение на съдържанието, което отразява само възгледите на авторите, и Комисията не може да носи отговорност за каквото и да е използване на информацията, съдържаща се в него.

TRAINS

Преходът към училище за всички

2019-1-UK01-KA201-062038

<https://eutrainsproject.eu/>

Интелектуален резултат 2 Транснационално практическо ръководство за учители

За контакти:

Институт по детско образование и психология, Ирландия
info@icepe.eu

